

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-155.2023.04>

УДК 355:796.05:796.8

Хлібович І. В.

РОЛЬ ТА МІСЦЕ РУКОПАШНОГО БОЮ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СИЛ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті з'ясовано роль та місце рукопашного бою у фізичному вихованні майбутніх фахівців Сил спеціальних операцій (ССО) Збройних Сил (ЗС) України. Для цього використано теоретичні методи дослідження, а саме: теоретичний аналіз та узагальнення наукової і методичної літератури, даних мережі Інтернет; документальний метод.

З'ясовано, що рукопашний бій у ЗС України є одним із розділів фізичної підготовки, який суттєво впливає на рівень загальної підготовленості майбутніх фахівців.

Зазначено, що навички ведення рукопашного бою надають військовослужбовцям можливість швидко, але при цьому ефективно виконувати поставлені завдання, зважаючи на свої фізичні особливості.

Вказано, що важливого значення набуває антиципація, яка базується на вірогідному прогнозуванні та упередженні дій противника. Не менш суттєвою є емоційна стійкість бійців, яка має забезпечувати орієнтування військовослужбовців у просторі та часі, а також забезпечувати оптимальне підвищення їхніх психічних та функціональних можливостей.

Визначальним є те, що підготовка військовослужбовців із РБ почала здійснюватися з урахуванням їхньої військово-професійної діяльності, ступеня вірогідності безпосереднього контакту з противником при виконанні службових обов'язків у бойових умовах. З огляду на аналіз особливостей бойової діяльності визначається мета, завдання та зміст навчання РБ для військовослужбовців різних родів військ.

Доведено, що рукопашний бій, виступаючи ефективним засобом підготовки військовослужбовців ССО ЗС України до дій у ближньому бою, є також ефективним засобом розвитку та вдосконалення їхньої фізичної і психологічної підготовленості, формування різноманітних рухових навичок, виховання сміливості, рішучості, впевненості у своїх силах.

Виокремлено альтернативні шляхи вирішення проблеми щодо труднощів формування необхідних фізичних навичок у військовослужбовців.

Ключові слова: *Сили спеціальних операцій, рукопашний бій, військовослужбовці, фізична підготовка.*

Незважаючи на стрімкий розвиток озброєння та військової техніки, на зміни у характері та способах ведення бойових дій, сучасні бойові дії не виключають можливість виникнення між підрозділами і окремими військовослужбовцями супротивних сторін ближнього бою, який може перейти в рукопашну сутичку. Найбільш розповсюдженими видами ближнього бою є бої в населених пунктах, в гірській місцевості, на обмеженій площі, в будівлях, приміщеннях тощо. Рукопашні сутички можуть також виникати у випадках, коли застосування вогнепальної зброї з будь-яких причин неможливе або недоцільне. Особливо гостро це стосується фахівців Сил спеціальних операцій (ССО) ЗС України, професійно-бойова діяльність яких має свою специфіку, характеризується скритністю, маневреністю, раптовістю,

мобільністю, високою фізичною і психологічною напруженістю. Серед типових завдань ССО: сучасні бойові дії та рейди; психологічні операції; здобуття розвідувальної інформації за лінією фронту; створення агентурних мереж; пошук, евакуація та доставка полонених, заручників; підготовка до переворотів, повалення режимів; впровадження в структуру військових організацій та спецслужб з метою шпигунства чи знищення людей, які представляють державі загрозу; антитерористичні операції та інші. Більшість завдань вирішується силовими методами в надзвичайно екстремальних умовах. За таких умов рукопашний бій (РБ) є ефективним засобом не тільки фізичної підготовки військовослужбовців ССО, а й формування їх психологічної готовності до виконання специфічних професійно-бойових завдань.

Під поняттям “рукопашний бій” (РБ) спеціалісти розуміють різновид ближнього бою, метою якого є знищення або виведення з ладу противника шляхом застосування особистої зброї, підручних засобів та боротьби без зброї [1, 2]. Знищення чи виведення з ладу противника досягається пострілом в упор, нанесенням уколів (ударів) багнетом, прикладом або магазином автомату, лопаткою, рукою або ногою, підручними засобами, застосуванням задушливих захватів. Захоплення противника в полон здійснюється погрозою зброєю, застосуванням ударів рукою або ногою, кидків, больових прийомів з подальшим зв'язуванням і конвоюванням його. У військовій практиці РБ є контактним зіткненням (індивідуальним або груповим) з використанням зброї (холодної, вогнепальної), підручних засобів та способів ведення бою без зброї. Як зазначає Є. Д. Анохін [4], умовами виникнення рукопашних сутичок у сучасних бойових діях є: зростання ролі диверсійних, розвідувальних, десантних і партизанських підрозділів у веденні бойових дій; ведення бойових дій в населених пунктах (перш за все в містах), в горах, лісах, на обмежених майданчиках, в траншеях. Інші вчені [3, 5] виділяють такі чинники виникнення ближнього бою у сучасних воєнних конфліктах: постійна загроза застосування ядерної зброї навіть в умовах загальновійськового бою, що сприяє зближенню підрозділів та військових частин із супротивником; підвищення ролі дрібних диверсійно-розвідувальних, десантних і партизанських підрозділів у знищенні стратегічних об'єктів, штабів, а також полонення противника; проведення бойових дій переважно у темний час; широке будівництво оборонних споруд, у тому числі підземних, при оволодінні яких будуть постійно виникати рукопашні сутички між військовослужбовцями обох сторін та найрізноманітніших військових спеціалістів. РБ може виникнути також на завершальному етапі загальновійськового бою, коли протилежні сторони зближаються та можуть знищити один одного особистою вогнепальною та холодною зброєю, а також підручними засобами і прийомами єдиноборства. Вчені [6, 7] вказують, що у сучасних умовах РБ є характерним для механізованих, аеромобільних та розвідувальних підрозділів, що діють в пішому порядку, переважно при знищенні противника в опорних пунктах; при раптовому нападі невеликих підрозділів на групи ворога в оборонних спорудах, при штурмі окремих

будівель тощо. Враховуючи те, що бійці виконують різні завдання з своїм призначенням, будь то в тилу ворога, в бліндажі чи окопі поблизу лінії розмежування ворогуючих сторін, на блокпосту чи опорному пункті, ймовірність виникнення рукопашних сутичок між підрозділами, групами чи окремими військовослужбовцями ЗС України та ворогом є досить високою. У мирний час, за даними вчених [8], РБ може виникати під час: припинення військовослужбовцями протиправних дій у процесі несення гарнізонної, вартової служб та ін.; знищення диверсійних підрозділів противника (терористів). Проблемі вдосконалення рукопашної підготовки у ЗС України присвячену велику кількість досліджень, однак підвищенню психофізичної готовності фахівців ССО засобами РБ у наявній літературі надається недостатньо уваги.

Мета роботи: з'ясувати роль та місце рукопашного бою у фізичному вихованні майбутніх фахівців ССО ЗС України.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення наукової і методичної літератури, даних мереж Інтернет, документальний метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вчені [4, 5] у своїх дослідженнях відмічають, що протягом існування ЗС України рукопашному бою в системі підготовки військ не надавалася належна увага через те, що в умовах сучасних високотехнічних бойових дій навички РБ військовослужбовцю не знадобляться. Однак, досвід бойових дій на Сході України з 2014 року довів зворотне: підрозділи ЗС України вступали в РБ з ворогом у боях за термінал Донецького аеропорту, при виході з оточення в Іловайську та Дебальцево, під час штурму позицій сепаратистів у населених пунктах Пески, Мар'їнка, Красногорівка, Широкіно, під час несення служби на блокпостах. Тому завчасна підготовка військовослужбовців та підрозділів до ведення РБ у теперішній час має актуальне значення для формування боєздатності військ.

РБ, будучи ефективним засобом підготовки військовослужбовців до дій у ближньому бою, є також ефективним засобом розвитку і удосконалення їх фізичної і психологічної підготовленості, формування у них різноманітних рухових навичок, виховання впевненості у власних силах. Саме тому в ЗС більшості країн НАТО РБ є самостійним розділом бойової підготовки, на який виділяється окремий час і який регламентується спеціальними документами.

Прийоми РБ фахівці часто називають зброєю, яку неможливо бачити, але яка завжди з собою. Це ствердження в першу чергу стосується особового складу ССО ЗС України, для яких уміння володіти прийомами РБ при певних обставинах може стати єдиною умовою одержання перемоги в бою, збереження життя собі та своїм побратимам.

Фахівці однак стають у тому, що кожен військовослужбовець повинен бути бійцем з рівнем рукопашної підготовки, який дозволяє ефективно виконати поставлене завдання. Саме у рукопашній підготовці неабиякого значення набуває антиципація, яка базується на вірогіднішому прогнозуванні та упередженні дій противника, а також емоційна стійкість, яка повинна забезпечити орієнтування військовослужбовця в просторі та часі, оптимальне

підвищення його психічних та функціональних можливостей.

РБ у ЗС України є одним із розділів фізичної підготовки. Підготовка військовослужбовців до РБ здійснюється з урахуванням їх військово-професійної діяльності, ступеня вірогідності безпосереднього контакту з противником при виконанні службових обов'язків у бойових умовах. Заняття з РБ спрямовані на оволодіння військовослужбовцями прийомами рукопашної сутички, озброєними холодною або вогнепальною зброєю, а також на розвиток швидкості в діях, виховання сміливості, рішучості, впевненості у своїх силах, ініціативи і кмітливості. Мета підготовки військовослужбовців до РБ визначається особливостями бойової діяльності, вимогами сучасної війни, які сформульовані в бойових статутах ЗС України, настановах, наказах і директивах і полягає у формуванні у них готовності до бойової діяльності при безпосередньому зіткненні з противником.

В ЗС України підготовка військовослужбовців з РБ почала здійснюватися з урахуванням їх військово-професійної діяльності, ступеня вірогідності безпосереднього контакту з противником при виконанні службових обов'язків у бойових умовах. Виходячи з аналізу особливостей бойової діяльності визначалася мета, завдання та зміст навчання РБ для військовослужбовців різних родів військ. Так, у Настанові з фізичної підготовки у ЗС України 1997 року (НФП-97) для військовослужбовців частин і підрозділів, бойова діяльність яких проходила поза безпосереднім контактом з противником, було визначено комплекс прийомів РБ-1, який містив 10 прийомів зі зброєю та без зброї. Метою підготовки військовослужбовців до РБ за комплексом РБ-1 було формування у них готовності до знищення противника при будь-якій раптовій зустрічі. Серед основних завдань навчання було оволодіння мінімумом прийомів РБ та формування впевненості у своїх силах. Для військовослужбовців аеромобільних військ, морської піхоти, механізованих підрозділів, метою підготовки яких до РБ було формування готовності до знищення противника на полі бою і самозахисту від його нападу, у НФП-97 було розроблено комплекс РБ-2, який містив прийоми комплексу РБ-1 та додаткові спеціальні прийоми (усього комплекс включав 26 прийомів РБ). Для військовослужбовців розвідувальних підрозділів, метою підготовки яких до РБ було визначено формування готовності до знищення противника або захоплення його в полон, виховання впевненості у своїх силах при діях у найбільш складних ситуаціях, в тому числі з переважаючим противником, у НФП-97 було розроблено комплекс РБ-3, який містив прийоми комплексів РБ-1, РБ-2 і додаткові прийоми (усього 30 прийомів). У Настанові з фізичної підготовки у ЗС України 2009 року (НФП-09) розділ "РБ" представлено вправами 43-49, які містять прийоми бою з автоматом; з піхотною лопаткою; з ножом; прийоми бою без зброї; больові прийоми; кидки; спеціальні прийоми РБ для розвідувальних підрозділів. Додатково розроблено комплекси прийомів умовного бою на 16 рахунків (з автоматом, з піхотною лопаткою, з ножом та без зброї). До спеціальних прийомів РБ для спеціальних і розвідувальних підрозділів було додатково включено: обеззброєння противника при спробі

вийняти пістолет, при загрозі пістолетом, зв'язування противника. Згідно з НФП-09 для курсантів ВВНЗ тактичного рівня у розподілі практичних занять з фізичної підготовки за розділами від загального обсягу навчального часу на РБ передбачено 15%. У Тимчасовій настанові з фізичної підготовки у ЗС України 2014 року (ТНФП-14) РБ представлено розділом "Рукопашна підготовка", що включає вправи 21-27 (прийоми бою без зброї; з автоматом; з піхотною лопаткою; з ножом; больові прийоми; кидки; спеціальні прийоми РБ для розвідувальних підрозділів).

Засоби і методи РБ мають велике прикладне значення та можливості для навчання та виховання військовослужбовців. Це пояснюється тим, що в процесі занять РБ не тільки відпрацьовуються певні прийоми і дії, але й постійно створюються ситуації прямого протиборства сам на сам з противником, які вимагають від військовослужбовця високої психічної стійкості. Основне завдання занять з РБ полягає у формуванні навичок володіння прийомами РБ, виховання психологічних якостей, необхідних для досягнення перемоги бою; розвиток у військовослужбовців сміливості, рішучості, впевненості у своїх силах, прагнення зблизитись з противником і перемогти його. Розділ "Рукопашний бій" виходить за рамки забезпечення фізичної готовності військовослужбовців до бойової діяльності, так як заняття спрямовані на формування навичок, необхідних для знищення, виведення зі строю або полонення противника, самозахисту від його нападу, на виховання впевненості у своїх силах, які пов'язані з бойовою підготовкою до ближнього бою. Однак, причинами незадовільного стану в організації та проведенні заходів з РБ у ЗС України на сучасному етапі є: недостатня кількість часу на заняттях з фізичної підготовки, що не дає можливості вирішувати задачі якісного засвоєння програми з РБ; відсутність фахівців з РБ, що значно знижує рівень підготовки військовослужбовців; низька методична підготовленість командирів підрозділів, які проводять заняття з підлеглими: у навчанні є ряд істотних недоліків, пов'язаних, у першу чергу, з певними спрощеннями, які значно знижують їх ефективність; недосконалість або взагалі відсутність навчально-матеріальної бази з РБ, а також забезпечення спеціальним інвентарем; відсутність у військах методичної літератури, посібників та методичних рекомендацій з РБ; навчальні програми, які розробляються для проведення занять з РБ, не відповідають меті та завданням; певним недоліком у проведенні спортивно-масової роботи є те, що недостатньо або взагалі не приділяється увага РБ.

До основних проблемних питань рукопашної підготовки, які існують у ЗС України на сучасному етапі, також можна віднести: відсутність диференційованого підходу до змісту та системи контролю РБ; несформованість потребово-мотиваційної сфери до занять РБ; відсутність спеціалізованої навчально-матеріальної бази для занять РБ; відсутність системи підготовки позаштатних інструкторів з РБ, низький рівень особистої підготовленості з РБ керівників фізичної підготовки.

Для покращання навчання військовослужбовців РБ фахівці

рекомендують: винести розділ “Рукопашна підготовка” в окремий предмет підготовки військ, як це здійснено в арміях країн НАТО; ввести “інститут” інструкторів з РБ; шляхом розробки посібників та методичної літератури застосувати передові засоби і методику навчання військовослужбовців прийомам та діям РБ, ведення рукопашних сутичок з противником; забезпечити заняття з РБ сучасною навчально-матеріальною базою та інвентарем; заняття з РБ планувати: у підрозділах розвідки, спеціального призначення, аеромобільних військ та ВВНЗ – не менше 2-3 годин на тиждень; в інших підрозділах – не менше 1-2 годин на тиждень; з метою вдосконалення володіння прийомами та діями РБ включати їх до змісту ранкової фізичної зарядки (прості прийоми і дії), спортивно-масової роботи, комплексних занять та занять з бойової підготовки, які проводяться в польових умовах.

Крім того, фахівцями рекомендується: переглянути прийоми, передбачені для різних категорій військовослужбовців; звернути увагу на зміст і методику розучування прийомів; вилучити прийоми, які не є актуальними при веденні сучасних бойових дій; звернути увагу на вразливі місця противника під час відпрацювання прийомів, оскільки сучасний воїн має на собі індивідуальні засоби захисту передових технологій; розробити вправи та прийоми, які підвищили б військовослужбовців психологічну стійкість, впевненість у власних силах та адекватну поведінку при перебуванні в бойовій обстановці; викладати рукопашну підготовку, як окрему дисципліну.

Сучасна бойова діяльність, як правило, відбувається в екстремальних умовах, що вимагають повної віддачі фізичних і моральних сил. Нерегламентований в бойовій обстановці активний руховий режим; постійна загроза обстрілу або нападу противника, вірогідність безпосереднього зіткнення з ним; дії вдень і вночі, за будь-якої погоди і на будь-якій місцевості; тривалі піші переходи і марш-кидки; перенесення на собі зброї, спорядження, боєприпасів; накопичення нервової і фізичної втоми – це далеко не повний перелік тих труднощів, з якими доводиться стикатися військовослужбовцям під час виконання реальних бойових завдань. Усі перераховані чинники, які, за даними вчених, вимагають від військовослужбовців високого рівня фізичних, психологічних якостей, міцного здоров'я, уміння правильно використовувати можливості свого організму в пристосуванні до різних навантажень, больових відчуттів, всіляких обмежень, обумовлюють доцільність та необхідність занять фізичною підготовкою в цілому і РБ зокрема.

Успішне формування відповідних психологічних якостей під час занять РБ дає найбільший ефект у тому випадку, якщо навчання проводиться в умовах, наближених до бойової діяльності. Цим умовам, найкраще відповідає польова виучка військ і, насамперед, тактичні навчання, бойові стрільби, практичні тренування на спеціально обладнаних навчальних полях, а також фізичні тренування, що проводяться в польових умовах.

Досвід участі ЗС України в бойових діях показав зниження ефективності виконання бойових завдань у зв'язку з недостатнім розвитком у військовослужбовців фізичних якостей, а також недостатньої психологічної

стійкості. В той же час, за даними вчених, володіння прийомами РБ формує у них необхідний руховий запас прикладних навичок, створює відчуття впевненості у своїх силах, забезпечує психічну стійкість, а також формує готовність до дій в екстремальних ситуаціях, пов'язаних із загрозою їхньому життю. Незалежно від військової спеціальності, особовий склад, який відмінно навчений прийомам РБ, відрізняється високою фізичною підготовленістю, впевненістю у своїх силах, постійною активністю та якісним виконанням службових обов'язків на всіх етапах бою. В екстремальних умовах ефективно можуть діяти тільки всебічно підготовлені військовослужбовці з різноманітними фізичними здібностями, які досконало володіють навичками РБ та мають високий рівень самовладання. У рукопашному поєдинку переможе той військовослужбовець, який вміє управляти своїм психологічним станом, емоційно врівноважений, обережний, кмітливий, спостережливий, який володіє витримкою та холоднокрівністю.

Усе вищезазначене дає нам право вважати РБ одним із найдієвіших і незамінних засобів фізичної і психологічної підготовки майбутніх фахівців ССО ЗС України до виконання специфічних завдань бойової діяльності, виховання у них впевненості у власних силах.

Висновок. Охарактеризовано роль та місце рукопашного бою у фізичному вихованні майбутніх фахівців ССО ЗС України. З'ясовано, що рукопашний бій у ЗС України є одним із розділів фізичної підготовки. Доведено, що рукопашний бій, будучи ефективним засобом підготовки військовослужбовців ССО ЗС України до дій у ближньому бою, є також ефективним засобом розвитку і удосконалення їх фізичної і психологічної підготовленості, формування у них різноманітних рухових навичок, виховання сміливості, рішучості, впевненості у власних силах. Розкрито основні причини незадовільного стану в організації та проведенні заходів з рукопашного бою в ЗС України на сучасному етапі.

Перспективи подальших досліджень: дослідити особливості розвитку рухових та виховання вольових якостей майбутніх фахівців ССО ЗС України у процесі занять РБ.

Використана література:

1. Антоненко С. А. Експериментальне обґрунтування методики формування навичок рукопашного бою фахівців податкової міліції в системі професійного навчання : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.01. "Олімпійський та професійний спорт". Харків, 2005. 21 с.
2. Булачек В. Р., Флуд О. В., Тьорло О. І. Рукопашний бій : навч. посіб. Львів : Місіонер, 2000. 197 с.
3. Вако І. Техніка рукопашного бою в аспекті підготовки фахівців силових структур : навч. посіб. Riga, 2020. 201 с.
4. Зміст та методика проведення занять з рукопашного бою : навч.-метод. посіб. / Є. Анохін, І. Боринський, С. Єрьомін, Б. Климович, Д. Логінов. Друкарня ГШ ЗСУ. Київ, 2008. 173 с.
5. Костів С. Ф. Деякі особливості рукопашної підготовки військовослужбовців враховуючи сучасні бойові дії. *Концептуальні напрями розвитку системи фізичної підготовки в Збройних Силах України в сучасних умовах та нормативно-правові акти, що забезпечують її функціонування.* Матеріали наук.-метод. конф. 21-22 жовтня 2015 р. Київ : НУОУ, 2015. С. 106-108.

6. Татарін О. В. Формування готовності фахівців прикордонної служби до застосування заходів фізичного впливу в оперативно-службовій діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. "Теорія і методика професійної освіти". Хмельницький, 2019. 20 с.
7. Чудик А. В. Підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників до застосування спеціальних засобів та заходів фізичного впливу в процесі оперативно-службової діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. "Теорія і методика професійної освіти". Хмельницький, 2015. 20 с.
8. Prontenko V. V., Suspo V. V., Khlibovych I. V. Hand-to-hand training, as a tool for ensuring the physical readiness of future officers for combat activities under martial law. International scientific conference *Development of physical culture and sports amidst martial law* : conference proceedings, October 5-6, 2022. Częstochowa, Republic of Poland : "Baltija Publishing", 2022. 99-103. URL : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-23>

Reference :

1. Antonenko S. A. (2005). Eksperymentalne obgruntuvannya metodyky formuvannya navychok rukopashnoho boiu fakhivtsiv podatkovoi militsii v systemi profesiinoho navchannia [Experimental substantiation of the method of formation of hand-to-hand combat skills of tax police specialists in the professional training system] : avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : spets. 24.00.01. "Olimpiiskyi ta profesiynyi sport". Kharkiv. 21 s.
2. Bulachek V. R., Flud O. V., Torlo O. I. (2000). Rukopashnyi bii [Dogfight] : navch. posibnyk. Lviv : Misioner. 197 s.
3. Vako I. (2020). Tekhnika rukopashnoho boiu v aspekti pidhotovky fakhivtsiv sylovykh struktur [The technique of hand-to-hand combat in the aspect of training specialists of the power structures] : navch. posib. Riga. 201 s.
4. Zmist ta metodyka provedennia zaniat z rukopashnoho boiu [Content and methods of hand-to-hand combat training] (2008) : navch.-metod. posibnyk. / Ye. Anokhin, I. Borynskyi, S. Yeromin, B. Klymovych, D. Lohinov. Kyiv : Drukarnia HSh ZSU. 173 s.
5. Kostiv S. F. (2015). Deiaki osoblyvosti rukopashnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtiv vrakhovuiuchy suchasni boiovi dii [Some features of hand-to-hand training of military personnel taking into account modern combat operations]. *Kontseptualni napriamy rozvytku systemy fizychnoi pidhotovky v Zbroinykh Sylakh Ukrainy v suchasnykh umovakh ta normatyvno-pravovi akty, shcho zabezpechuiut yii funktsionuvannia*. Materialy Vsearm. nauk.-metod. konf. 21-22 zhovtnia 2015 r. Kyiv : NUOU. S. 106-108.
6. Tatarin O. V. (2019). Formuvannia hotovnosti fakhivtsiv prykordonnoi sluzhby do zastosuvannia zakhodiv fizychnoho vplyvu v operatyvno-sluzhbovii diialnosti [Formation of the readiness of border service specialists to use measures of physical impact in operational and service activities] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.04. "Teoriia i metodyka profesiinnoi osvity". Khmelnytskyi. 20 s.
7. Chudyk A. V. (2015). Pidhotovka maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do zastosuvannia spetsialnykh zasobiv ta zakhodiv fizychnoho vplyvu v protsesi operatyvno-sluzhbovoi diialnosti [Preparation of future border guards for the use of special means and measures of physical impact in the process of operational and service activities] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets. 13.00.04. "Teoriia i metodyka profesiinnoi osvity". Khmelnytskyi. 20 s.
8. Prontenko V. V., Suspo V. V., Khlibovych I. V. (2022). Hand-to-hand training, as a tool for ensuring the physical readiness of future officers for combat activities under martial law. International scientific conference. *Development of physical culture and sports amidst martial law* : conference proceedings, October 5-6, 2022. Częstochowa, Republic of Poland : "Baltija Publishing". S. 99-103. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-23>

HLIBOVUCH I. V. Role and place of hand-to-hand combat in the physical education of future specialists of the Special Operations Forces of the Armed Forces of Ukraine.

The article states the role of hand-to-hand combat in the physical training of future fahivtsiv of the Special Operations Forces (SSO) of the Armed Forces (ZS) of Ukraine. For whichever theorist is the theoretical method of research, and for itself: theoretical analysis of the relevant scientific and methodical literature, these Internet; documentary method.

It is clear that hand-to-hand fighting among the APs of Ukraine is one of the divisions of physical training, which essentially adds up to the level of general training of future fahivtsiv.

It is appointed that the beginners of hand-to-hand combat conduct give military servicemen the ability to be quick, and at the same time, they can effectively defeat the task, calling on their physical characteristics.

It is stated that anticipation is of great importance, as it is based on a viable forecast and advance of the enemy. Not less than the essence of the emotional stability of the soldiers, I can ensure the orientation of the military servicemen in the open space of that hour, and also ensure the optimal promotion of their mental and functional abilities.

The initial ones are those that the training of military servicemen from the Republic of Belarus began to take into account the improvement of military and professional activities, the degree of virility of non-intermediate contact with the enemy in the course of military obyaza kiv in fighting minds. Looking back at the analysis of the features of the combat activity, the meta, the head and the appointment of the Republic of Belarus for the military servicemen of the different relatives of the military, is indicated.

It has been brought that hand-to-hand fighting, acting as an effective way of training the military servicemen of the MTR of the Armed Forces of Ukraine to close combat, is also an effective way of developing that thoroughly physical and psychological training, molding differently manitnyh rukhovyh navichok, vyhovannya daring, rishuchosti, vpevnennosti in their forces.

The alternative ways of solving the problem of how difficult it is to form the necessary physical skills in the military servicemen.

Key words: *Forces of special operations, hand-to-hand combat, military service, physical training.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-155.2023.05>

УДК 378.147:[341.231.14+[316.48+005.574]+159.9]

Ковчина І. М., Панченко М. В., Сташук В. Ф.

ІНТЕГРАЦІЯ КОМПОНЕНТІВ “МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ”, “КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ТЕОРІЯ ПЕРЕГОВОРІВ” ТА “ПСИХОЛОГІЯ” У ПРОЦЕСІ ЇХ ВИКЛАДАННЯ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В статті розкриваються особливості інтеграційних процесів освітніх компонентів “Міжнародний захист прав людини”, “Конфліктологія та теорія переговорів” та “Психологія” в процесів покращення знань здобувачів вищої освіти, розширення їх кругозору та професійних компетентностей під час фахової підготовки. Автори керуються Стандартом з підготовки здобувачів рівня бакалавр за спеціальністю 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. В статті чітко окреслено межі та способи використання і поєднання юридичних, міжнародних та психологічних знань. Під час теоретичного викладу матеріалу та його практичного застосування продемонстровано використання та інтегративне симбіозне поєднання знань і умінь трьох компонентів, що стало ключовою особливістю з підготовки фахівців спеціальності 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії”. Автори цієї праці користувалися загальнонауковими методами дослідження. Для успішного і комфортного поєднання поданих дисциплін для здобувача, на засіданнях кафедри практикується обговорення та обмін інформацією, досвідом серед науково-педагогічного складу, визначаються та фіксуються позитивна динаміка